

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Feladás szerkesztő: Dr. Bródy Lajos.

Nagybecskerek, 1898

XXVII. évfolyam, 73. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 19.
Félévre ———— 10.
Negyedévre ———— 6.
Egy hónapra ———— 3.
Egy napra ———— 1.
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések

a kiadványban fogadtatnak el.
A hirdetések az előző napok
közötti napokban.

Művelők (Budapest)

vasár- és ünnepnapok kivételével.

Csütörtök, március 31.

A kiegyezési javaslatok.

Nagybecskerek, március 31.

A kiegyezési javaslatok készen vannak és a magyar kormány csak arra az időpontra vár, amelyben osztrák kollégája a reichsrath elé terjeszti javaslatait, hogy aztán ő is a képviselők elé terjeszse a vonatkozó összes törvényjavaslatokat, mert a betervezésnek mind a két házban egyidejűleg kell történni. Hogy ez hűség előtt, vagy után lesz-e, az alárendelt fontosságú kérdés. Nagy érdeklődéssel bír az a kérdés, hogy a siker minő kilátásával kerülnek a javaslatok a két ház elé?

Es itt meg kell állapítani mindenképp azt, hogy még a javaslatok betervezése előtt két végtelen fontos kérdésben báró Bánffy miniszterelnöknek lett igaza. Az első kérdés az állami szállításoknál és a teljes kölcsönösség e téren. Ezt a kérdést, mielőtt vitás lett, a fejlődésben levő magyar ipar javára kellett eldönteni és mint a következmény mutatja, az erre vonatkozó osztrák követelést el kellett ejteni.

A második, sokkal fontosabb kérdés a „junktum”-ra vonatkozik, melyet legelőször gróf Apponyi követelt a magyar képviselőkben és melyet később gróf Badeni conditio sine qua non-képpen állított fel. Gróf Apponyinak akkor azt felelte báró Bánffy, hogy a kiegyezési javaslatok és a kvóta elintézése csak véletlenségből esik egy időre, de sem közjogilag, sem az egyszerű józan ész és világos logika törvényei szerint nem tartoznak össze. Gróf Apponyi fenntartotta az ő junktumját és báró Bánffy előzékenységet tanúsított amennyiben elfogadta a junktumot a két javaslat szentesítésére nézve.

Ezt az álláspontot képviselte b. Bánffy gróf Badenivel szemben is. Utóbbi azonban, akit egy turbulens kisebbség szorongatott, attól tartott, hogy a kiegyezési ja-

vaslatok a kvótajavaslat nélkül nem lesznek keresztülvihetőek a reichsrathban, követelése fonaksága dacára ragaszkodott a junktumhoz, melybe végre, a viszonyok által kényszerítve, jobb meggyőződése ellen, a magyar kormánynak is bele kellett egyeznie, nehogy az egész kiegyezést veszélyeztessen. Gróf Thun első ténye a junktum elejtése volt, mert az a fenforgó körülmények közt a tárgyalások meghúzását jelenti. A junktumot báró Bánffy szándéka szerint fogadták el és az csupán a javaslatoknak a korona által való egyidejűleges szentesítésére redukálódik.

Most tehát másként áll a kérdés. A két kormány nem akarja a junktumot, míg az ellenzék itthon is, Ausztriában is, göröcsösen ragaszkodik hozzá. A reichsrathban a német pártok a legélesebb obstrukcióval fenyegetnek az esetre, ha a kiegyezési javaslatok a kvótajavaslat nélkül kerülnek tárgyalás alá. Ott a kiegyezést ugysem igen akarják, sőt a leghatározottabb visszautasítást jósolják neki; ha pedig be nem tartják a junktumot, ez a kiegyezési javaslatoknak az osztrák reichsrath részéről való biztos elvetését jelentené.

Vajjon minő állást fog e kérdéssel szemben elfoglalni a magyar ellenzék, nevezetesen a nemzeti párt? Osztrák ellenségeinkkel egyesülten fog-e működni és azok malmára hajtja a vizet, vagy pedig hazafias érzelmekkel meg fogja látni a magyarfalkák magatartásában az újmutatást a saját eljárására nézve és aszerint igazodik? Qui vivra, verra.

Udvari gyász. A király rendeletére néhai Franciska Karolina orleansi hercegné, joinvillei hercegné, született brazilai császári hercegnéért udvari gyász fog folyó évi április hó 1-től, péntektől kezdve hat héten át viseltetni.

A spanyolok háborúja. London, március 30. A kongresszus azon van, hogy Mac Kinley rábíra a háborúra. A háborus elemek mind nagyobb tért hódítanak s a befolyásuk szemléletmást növekszik. A nagyobb 30 amerikai lap közül csak 12 van az elnök, tehát a béke pártján. A New-York Journal Mac Kinleyt állandóan így nevezi: „A mi gyáva elnökünk”. Ugy látszik, hogy a háboru elkerülhetetlen.

London, március 30. A szenátusban sokan kikeltek az elnök magatartása miatt és volt is határuk, a menüben Mac-Kinley nem merete beajutani a kongresszusnak a Kubára vonatkozó békés üzenetet.

Munkások tömeges kivándorlása.

Sárafalváról a következő figyelemre méltó levelt vettük:

Sárafalva és Egress községekből több mint 300 román munkás Romániába akar kivándorolni. Allitóltag azért, mivel itt megélni nem tudnak a Romániában, a hol most új vasutat építettek, 10—12 franknyi napi jövedelemre tehetnek szert. E végből a hatóságoknál külföldi utleveleket elnyerése végett kérvényeiket már be is adták s ha kérelmük teljesített fog, elmennek abba az Eldorádóba, a hol sült galamb repül az ember szájába.

Ha e munkások tényleg csak azért akarnak Romániába vándorolni, mivel ott szép jövedelemre tesznek szert, azt öltök senki rossz néven nem venné, mert hisz minden ember jogában áll, hogy szorult és rossz helyzetét egy jobbal felcserélhesse.

Igen ám, de a jelen esetben nem így áll a dolog. A munkások, a kik innen el akarnak menni, mindnyájan már szerződtek az aratási munkálatokra és 5—10 frtnyi előleget is vettek föl. Ha már most Magyarországból kimennek s ennek dacára a szerződést föl nem bontják, azzal a megokolással, hogy az aratás idejére már itt lesznek, és igen veszedelmes praecedenst képezhet s ugy a gazdára, mint a munkásra egyaránt azomoru következménnyel lehet.

Mert ki biztosítja a gazdát, hogy a munkások az aratás idején pontosan itt lesznek? S ha tényleg igaz, a mivel őket csalogatják, hogy Romániában sokat kereshetnek, akkor nagyon valószínű, sőt mi több, egészen bizonyosra vehető, hogy az aratásra hazra nem jönnek. Az azután egy csöpp főfájást sem okoz nekik, hogy a gazdának az aratás idején aratója nincs, vagy kevés a munkaereje, eltekintve attól, hogy néhány ezer frtja előleg fejében már el is uszott. De hisz ez csak a kisebbik baj volna. Eről szívesen lemond a gazda, ha a kivándorolni szándékozók a szerződést felbontják. A nagyobbik

A „TORONTAI” tárczája.

A patak regéje.

A „Torontai” eredeti tárcája.

Írta: Szabó Károly.

Szép nyári est volt. Fodros patak habjain tűrszöbte végső bágyadt sugarát a nap. A lombos fák hosszaúra nyúlt árnyából az est homálya leselkedett elő. Még egy pillanat csak, aztán elnyeli a fényt s a szenderegő világ felett elterül a nyugalom csendje.

Minden hallgat, csak a futó patak cseveg a virágnak, mely kíváncsian tudására borul.

Ős fenyvesben mohos szikla alól indultam a világba, mit azóta sokszor bejártam. Szép vadregényes táj volt; utam közsirtek közt kanyargott, melyeknek baráuit, mohos falára sok eszedév véste fel nevét. A százasos fák sötét árnyában nyurga füvek sínylenek mindenütt; majd hegy-szakadékon estem keresztül, míg elértem a sima völgynyílást.

Mikor aztán a vadon messze elmaradt, tágas, szép mező terült el előttem. Nyílt rónáján játszott a délibáb s rezgő kalász borítá tereit. Ezt a szép hullámozó kalásztengert olyan csodás teremtmény raja lepte be. Ott dolgozott, munkált nepestig, sarló és kaszájával halomra döntve az áldást, a mit Istene adott.

Szemeikben elfojtva bár, de alvó szenvedély tüze égett számukba nagy, erős volt a hatalom, mi az Istent juttatá eszembe.

A munkáid meg-dzett karjain az erőtlő duzzadoznak izmai . . . s mégis olyan szelideknek tűntek fel nekem, mint a ki nem ismer haragot. Különösnek tetszett, hogy oly jámborul viseli terheit, mintha türelmre volna teremtve . . . De ha egyszer feljajdul, dühe szétlépi a láncot, lerombolja a börtönfalakat.

Csodás teremtmény, — kérdém tőle, — mi neved?

Alázattal hajta meg magát: tekintetében mély tisztelet volt, szíves együgyűséggel, halk, lassu hangon felelt: „Mi a nép vagyunk!”

E nép hazája ugy tetszett nekem: szép s nyílt volt mint a szabad gondolat, mesterkéetlen és egyszerű minden. Ugy volt, a mint az Isten alkotá: rendtelenségően nagy és remek.

Utam tovább vitt. Szinte fájt, midőn bucsut vettem a vadvirágostól; nem hallottam a fülémle csattogását, a pacírta andalító dalát s a munkásnép busan vigadó énekét: a mezők ez örök költészetét.

Mentől messzebb haladtam, annál meglepőbbnek tetszett a táj. Egyszerre keskeny mederbe jutottam. Szabályozott mesteri kezekre mutató magas part vett körül mindenütt. Amerre csak tekintettem, mindenünnen óriási falak öleltek körül. Azt hittem, ujra vadonba érkestem s e kőfalak: meredek közsirtek, melyekről titkos kezek letörölték a szépség románcát.

Egy város volt. Ejh, de lakói már nem olyan, mint az istenadta nép. Gond nélkül él közöttük számtalan; tinea fejét magasra emeli. Keble nem rég csak füstölög, miként a nedves fa, de lánggal nem lobog. Fásult szíve tiltott

győgyört keres, kéjtől zsibbadnak lusta tagjai. Pohár csöngés s muzsika hangjánál, nagyokat kurjant csapongó kedvében. Nem létezik számára más öröm, csak a mit beteg lelke álmodik.

E szánalomra méltó képet keserű fájdalommal szemléltem s bár részvételet megveték, mélyen sóhajtottam . . . Es e sóhajit gúnos kacaj fogadta a fitymáló gög: „Urak vagyunk, ki másra nem szorul, s szeszélyünknek hódol a durva nép.”

Ott hagytam hát e vigbolondokat. Majd a szellő lágy érintésével köddé varázslta s a magába röpitett. Vigan szálltam a lég ölen tova. A föld, e sárgómb, mélyen maradt a'attam s lakóira büszkén néztem alá.

Egyszerre a távol messziségben egy kis fekete pont tűnik elő, s a mint a légen gyorsan szállt felém, mindinkább kezdett alakot ölteni. Minő jármű volt. Egy óriási gömb, melynek aljához kötelekkel kosár volt erősítve. A kosárban komoly tudós arco. Bámulatra ragadt e tünevény, mely ide fenn jár a fellegek honában. E komoly arcok fürkésze vizagálták a természet titkait, lelköknek minden vágya és célja: tudni azt, a mit senkisémet tudott; megnevezni azt, a mi névtelen, felgyujtani az értelem tűsát, melynek átható szép világa beragyogja a végtelenséget.

Milyen hivatás! Ha rá gondolkodok, érzem, hogy patak szívem feldobog.

Arcukon gond volt, szemükben értelem s homlokukon e szó fénylett: tudás.

Azt hittem, hogy csak a földön találok a teremtmények e különös fajtát. De most jól emlé-

baj az, hogy a gazdának a legszebb kilátása lehet munkások hiányában nem arathatni. Hisz az aratás napján — a mikor is a szerződés értelmében az aratók az aratás helyén megjelenni tartoznak, hol vegyen aratókat? A munkások pedig nem kötelesek most a szerződést felbontani, bárhová is menjenek, hisz ők megígérték, hogy az aratásra pontosan megjelennek. Igen ám, de ez csak ígéret, a mire építeni nem lehet.

A gazdák e szerint nagyon szorult helyzetbe kerülnek és nem is segíthetnek magukon, mivel a szerződés nem teljesítéséről csak az aratás napján fognak maguknak tudomást szerezhethetnek. Addig pedig a munkások itt is lehetnek, nem is. Más munkásokkal tehát nem szerződhet a gazda, mert mit csinálna velők, ha a vándormadarak mégis vissza találnak jönni.

Bármily kényserhelyzetbe is sodortasson a gazda, a rövidébbet mégis csak a munkások fogják huzni. Mert, ha Romániában kapnak is hosszabb időre munkát és jó munkabért, a mint az aratás után visszajönnek, keresményükből — ha ott el nem isszák — jövő tavaszig talán meg fognak élni, de ki fogja az ily munkásokat a jövőre felfogadni?

Hogy az új munkástörvény mily szigorú büntetést szab azon munkásokra, a kik szerződésbeli kötelezettségüknek eleget nem tesznek, arról nem is szólunk. Mi haszna volna abból a gazdának, ha munkásait az aratás után a törvény szigorával sújtatná? Csak annyit érne az, mint eső után a köpenyeg.

Azért nagyon kívánatos volna, ha a hatóságok e szegény, naiv embereket — a kiket lelketlen emberek igaznak, fölhasználva a mostani kedvezőtlen állapotokat — fölvilágosítanák, hogy miként rohannak önként a veszélybe? Meri az bizonyos, hogy a mint Romániában a vasúti munkálatok beleszűnnek, nem fogják őket román testvéreik keblükre ölelni s arra kérni, hogy csak maradjanak továbbra is ott, markukba nyomván 10–12 franknyi napi díjat, hanem megmutatják nekik, merre vezet Magyarországra a legrövidebb út.

A munkások ugyan — mint ők az mondják — örömet maradnának itt, ha kenyert kapnának, evvel oly színezetet adván a kívándorlásnak, mintha kényserre volnának elmenni, miután már nincs kenyérük. Szerintük tehát az inség kergeti őket Romániába. De ez nem igaz. Világosan cáfolja azt meg az az eset, mely a múlt hónapban Sárospalván megtörtént. Midőn ugyanis meghallották a munkások, hogy a vármegyében pénzt osztogatnak a szomszédokban vígan folyik az élet, nyomban ők is követeltek pénzt és kenyeret. A hatóság azonban nem akarván a munkásokat a könyöradományokhoz szoktatni, nagyon okosan akként intézkedett, hogy pénzt nem ad nekik, hanem munkát.

szem, hogy hajdan a föld gyomrában utam egy sötét szűk nyíláson vitt keresztül s mikor egy terjedelmes ürre bukkanék, melyet ezernyi sodrony lámpa-világított meg, ott láttam már ez arook egyikét. Egy bányában mélyen a föld alatt.

Nemsokára leszállt m a magasból. Tiszta voltam mint a kristály és üde. Arany serlegben hordoztak körül egy hatalmas ur fényes asztalánál. A palota, a merre csak tekinték, drága gyémánttal rakva volt gazdagon, mely híven jelképezi a szolgálalkú hódolat mosolyát, mely mindig fényes, de mindig hideg.

Olyan különösnek tűnt fel nekem, hogy itt nép, ur, tudós földig hajolnak. Es a nagy ur, ki kezében tartá a hatalmat, gyakran látám, hogy reszket, mint félénk gyermek. Ma milliók felett uralkodik, holnap földönfutó és nyomorult. Ma itél, büntetés kegyelmet oszt, holnap már ő áll a bírák előtt . . .

Mi a neve kérdém, kit Istene olyan csodás szerepre alkotott. Szent borzalommal sugák: a király.

Vizsgálni kezdém őket behatóan; más-más alakot vettem szüntelen. Ma a konyhák között, másnap palotákban fordultam meg. Megnéztem a sziveket a veséket; mérlegeltem mindenek tetteit, és nemsokára megtudtam a valót.

Mennyi hazugság, mennyi ámtás. Nép, ur, tudós, király volt a nevök s láttam, hogy ember valamennyiök.

Midőn az inségek megtudták, hogy pénzt nem adnak, ha nem dolgoznak, számuk 200-ról 15-re apadt. Ez világos jele annak, hogy nincs itt oly nagy inség, hogy a miatt ki kellene vándorolniok. No meg bizonyítja azt még fényesen a vig korcsmai élet is.

Hanem van ebben a két községben néhány jó testvér, a kik csak nem rég tértek vissza a szent földről s csodákat beszélnek a tejjel és mézzel folyó Kánaánról s így nem csoda, ha a kedvezőtlen gazdasági viszonyok miatt beállott szegénységgel küzdő munkások kedvet kapnak kivándorolni. Asonkivül már vérében van az minden Magyarországon élő románoknak, hogy egyszer meg akarná látni az ígéret földjét. Most pedig itt az alkalom.

Nagyon üdvös volna tehát, ha az illetékes hatóságok figyelmüket e mozgalomra fordítanák s kikutatnák, kik azok, a kik a munkásokat a kivándorlásra bírják avagy igaztják, hogy még ideje korán elháríthassák ama veszélyt, mely úgy a gazdát, mint a munkást egyaránt fenyegeti

Balogh Géza.

HIREK.

Tájékoztató.

Április 12. Közigazgatási bizottság ülése.
Április 24. A lét. négyzet évzáró ülése.
Április 27. Városi közgyűlés.
A villamos világítással ellátott gőzfűtő reggeli 6 órástól nyitva van: nők részére kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanezen napokon urak részére este 6–8 óráig.

— **Személyi hírek.** Róma y Jenő főispán ma reggel visszaérkezett Nagybecskerekre. — Dr. Dellmannich Lajos alispán, ki mint jelentették néhány napig gyengélkedett, mint örömmel értesülünk, ma ismét megjelent hivatalában.

— **Egy község névváltoztatása.** Torontál-vármegye Alibunári járásába beosztott Torontál-Petrovosszéki község helységneve jogerős határozattal „Román-Petre“ re változtatott át.

— **Segédjegyző-választás.** Mokrinban, a napokban tartott választáson, egyhangulag megválasztott községi segédjegyzővé Lázár Miklós, irnokká pedig Szaner Lőrinc.

— **Ápril 11. Nagy-Kikinda város képviselőtestülete is meg fogja ünnepelni az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóját.** Az ünnepély programját most dolgozzák ki.

— **Góczy Mátyas kanonok installációja.** Temevárról jelentik: A király által nemrég kanonoki címmel kitüntetett gyarmathai plébános, Góczy Mátyas ma délután 9 órakor installálták a székesegyházban. Az ünnepélyes ceremónián megjelent a képtalan, a központi papság és a theologiai hallgatók, valamint nagyszámú közönség és az ünnepelt számos jóbarátja és tisztelője. Speth Károly de. apát-kanonok, mint püspöki képviselő a „Veni Sancte“ után felolvasta a királyi kéziratot, majd üdvözölte a csanádi egyházmegye legújabb kanonokját. Góczy a hitvallás elmondása után letette az ünnepi esküt és a hűségi fogadalmat. Ezután átnyújták a viola-selyem palliumot és a biretumot. Az ünnepelt ezután szép szavakban felelt az üdvözölőnek és a király kegyét megköszönte. Az ünnepi aktus „Te Deummal“ végződött, melyet Góczy Mátyas kanonok plébános nagy segédlettel mondott.

— **A nagy-szent-miklósi új kaszinó 1898 évi április hó 11 én könyvtára gyarapítására zártkörű tárczestélyt rendez és b. családját tisztelettel meghívja.** Belépti-díj: Személyjegy 1 frt. Karzatjegy 1 frt. Kezdeté 9 órakor. A zenét Urbán Lajos szegedi cigányzenekara szolgáltatja.

— **Lelketlenség.** Ezen a címen a következőket olvastuk a „Torontáli Közlöny“-ben: Most, hogy a jó liszt drága s a szegény embernek nem igen telik kenyérré, egynémely kereskedő úgy kíván a népen, főleg pedig a magazsorbán segíteni, hogy a szokott ártól eltérő, feltűnő olcsó „lisztet“ árul. A szegény ember, természetesen, ezt veszi meg. Hiszen nem volna baj, ha egy kissé fekete is a liszt, csak az a baj, hogy ez a liszt minden másból készült, csak gabonából nem. Egy pár szem buza lehet ugyan benne, főleg azonban vadócából, konkolyból örletik. Mikor azután a szegény ember ebből a lisztből kenyeret akar sütni, olyan kenyeret kap, hogy se ember, se állat meg nem eszi, sőt ha az éhség mégis rákényszeríti, hát még bele is betegszik. A rendőrséghez egy ember a napokban elhozott egy ilyen élvezhetlen, és inkább

fekete agyaghoz hasonló kenyeret, a mely azt orvosilag megvizsgáltatta és mi-djárt meg is indította a nyomozást az árusító után. Vljajny Milosul akadtak rá erre az olcsó lisztforrásra, a ki kofáival ugyancsak erősen árulgatta konkolyos és vadócós vegyítményét. A rendőrség a kereskedőt 1 napi elzárásra és 50 korona bírságra ítélte; egy kofa pedig, a ki a piacon árusította a lisztet, 6 drái karcort és 6 frt bírságot kapott.

— **Köburg Lujza hercegasszonyról,** a kiről napok előtt azt jelentették már, hogy utban van Amerika felé, az E—s azt ujságolja ma, hogy a hercegasszony Magyarországon van. A hír Csáktornyaórol eredt és így szól: A hó 26-án Csáktornyaó at Varasdra érkezett Köburg Lujza hercegasszony Keglevich-Mattassich főhadnaggyal és kíséretével. Esti 10 órakor jöttek meg s négy bérkocsin azonnal elhajtottak, de alig egy óra járásnyira más négy kocsi várta őket, a bérkocsikat pedig visszaküldték Varasdra, hogy az utazás, illetőleg megérkezés, lehetőleg titokban maradjon. Ennek dacára kisorsvárgott a hír a Keglevich-kastélyból, mely fölórányira van Golubovectől. A vasuton két inas és két komorna jött a hercegasszonnyal és a gróffal.

— **Levél a börtönből.** Királyi adótárnok volt Aradon Bécs Nándor s ebbeli működésében nagyon sok ezer forinttal megkárosította a kincstárt, amiért elfogták s most már két és fél évet ül vizsgálati fogságban. A sikkasztóban ezen idő alatt fölébredt a vágy a felesége után s alábbi levelet küldte a börtönből az ügyészséghez:

„Tekintetes királyi ügyészség!

„Hosszu két és fél esztendeje folyik ügyemben a vizsgálat. Azóta keserves fogságban ülök, elválasztva a világtól, mindentől, ami abban előttem szent és kedves: elszakítva hivesemtől, nélkülözve a szeretet ama melegét, melyre a legnyomorultabb embernek is szüksége van.

„A tekintetes királyi ügyészség tagjait érző szívű, meleg lelkiülete férfiaknak tekintem s azért bizalommal fordulok hozzájuk alázatos kéresemmel. Hallgassák meg szívem szavát, mely megszólal a börtön fecekén és jogait kéri: jogait, melyeket földi ítélőszék tőle el nem vehet.

„Be fogja látni a tekintetes királyi ügyészség, mit jelent az, két és fél évig nem látni a feleségemet. Ennyi ideje epedek hü nőm iránt, akiről mit se tudok, azt se tudom, hol sirja az elhagyatottság és egyedüllét keserves, néma könyvét.

„Alázatos kérésem az: kegyeskedjék nekem tizenöt napi szabadságot engedélyezni, hogy szegény nőmet felkereshessem, meglátogathassam és megvizsgálhassam. Tizenöt napra azért van szükségem, mert nőm hollétét nem ismerem és időbe kerül, míg őt feltalálhatom.

„Becsületszavam adom rá, hogy az engedélyezett szabadságidő leteltével vissza fogok térni börtönömbé.

„Fogadja stb.

Bécs Nándor.“

A furcsa kérelemnek nem tehetett eleget az ügyészség.

— **Orgyilkos a kereszt mögött.** Ludas község itt van a szomszéd Bácskában. Rendes nép lakik ott. Csak a harangozó sz, akit gyűlölnék a községben. A ludasiak gyűlölete veszedelmes. Vért is készek ontani. Hajnal volt akkor. A harangozó ép beharangozott a torátára, mikor doigát végezvén jött a templomból. Ludason a templom előtt van egy kőkereszt. Innét, idáig ösmeretlen orgyilkos, a kereszt mögöl, reálott a harangozóra. A harangozó öszerogyott. Véresen fetrengett a földön. Halálát várták, hogy beszállították a szabadkai kórházba is. Hosszu időig gyógykezelték ott. Mégis megmentették az életét. Alig néhány napja, hogy szabadult a kórházból. Hazament Szárits György harangozó. És tegnapelőtt éjszaka ismét megtámadták az orgyilkosok. Hallatlan ez ázsiai barbár merénylet, azok az ismeretlen tettesek, kik már egyszer a kereszt mögöl életveszélyesen megsebeztek a harangozót, most újból merénylettel támadtak ellene. Több ízben belöttek a volt harangozó abtákn. Még szerencsés, hogy az ablak palétába mindannyiszor felakadtak a gyilkos golyók. Valóságos ostromzárat állott ki a harangozó lakása, annyit löttek az ablakra, mégis a ludasiak közül senki sem mert az uccára kimenni. A harangozó halálos ellenségeit erőlyesen nyomozza a csendőrség. A gyanu szerint egész banda szövetkezett össze a gyűlölt harang-muzsikussal élte ellen.

Négy emberélet — semmiért. (Lázadás Tóbán.)

Nagybecskerek, március 31.

Az alapostolok tanítása immár Torontálban is meghozta a maga gyümölcsét: A félrevezetett lakosság négy emberélettel fizette meg hiszékenységét.

A szomorú szenzáció részletei a következők:

A zsombolyai főbíró ma reggel telefonon jelentette, hogy Tóbán (magyar község) lázadás ütött ki. A jelentés szerint a lázadás oka az volt, hogy a tóbai uradalom a mezőgazdasági munkásokat nem akarta munkásigazolvány nélkül felfogadni. Emiatt a munkások és a Tóbán levő 3 csendőr között komoly összetűzésre került a dolog, mely alkalommal a csendőrök fegyvereiket is használták.

Az alispánhoz érkezett jelentés szerint, a csendőrök állítólag 4 embert agyonlőttek, de a tömeg fenyegető dühe elől a csendőrök kénytelenek voltak visszavonulni. A lázadók mindenfelé keresik őket, hogy boszút vegyenek elvtársaik haláláért és lovas küldöncöket menesztettek a szomszédos községekbe, akiknek útján elvtársaikat segítségadásra szólították fel. A tóbai községi jegyzőt a lázadók fogva tartják. A segédjegyző és tanítónak azonban sikerült elmenekülni. Főriss József főbíró kiment a helyszínére. A nagykikindai főbírónak jelentése szerint a lovas küldöncök eredménytelenül jártak elvtársaiknál, amennyiben Bassahidról és Topolyáról számos ember átment Tóbára a lázadók segítségére.

A hatóságok minden intézkedést megtettek, hogy a maihoz hasonló jelenetek ne ismétlődhessenek. A járási főbíró Tóbára egy század huszárból álló katonai karhatalmat kért. Dr. Dellimanics alispán ezenkívül a szomszédos községekbe a lázadás terjedésének megállítására Tordára egy század gyalogságot küldött ki Nagybecskerekről és Nagykikindáról Kis-Orosz, Magyar- és Szerb-Czernya községekbe egyenként két-két szakasz huszárt. Az alispán úgy a belügy- mint a földművelésügyi miniszternek táviratilag tett jelentést.

Színészet és irodalom.

Színészet Nagybecskereken.

Halmay Imre színtársulata husvét vasárnapján keddi meg előadásait Nagybecskereken a bérletgyűjtés eszközésére Miklósy titkár ma érkezett városunkba. Halmay a következő színi jelentést bocsátotta ki:

Nők: Halmay Emma, operette- és népszínmű-énekeső; Lévay Sárika, operette- és népszínmű-soubrette-énekeső; Torday Béláné, operette- és népszínmű-énekeső; Juhász Pajor Agnes, operette- és népszínmű-komika, vigj. anya; Kápolnay Juliska, drámai szende és társalgási; Götz Aranka, naiva és soubrette; Tuboly Klementin, társalgási; Szepesy Paula, anya és társalgási; Tóth Erzsébet, Ujváry Rózi, Gáspár Etelka, Serfőzy Ida, Baranyay Erzsébet, Déri Béláné, Bauer Mari, kardiánok és segédszínésznők.

Férfiak: Halmay Imre, társalgási, jellem, (igazgató-művezető); Juhász Sándor, operette- és népszínmű-bariton; Déri Béla, bonvivant, szerelmes; Torday Béla, lyr. tenor; Baranyay Ferenc, tenorista; Nagy Kálmán, szerelmes; Tisztai Miksa, operette, buffo komikus; Nagy Gyula, komikus, apa, komikus; Palotay Gyula, Keresztési Sándor, Torday Károly, Mártonfi Jenő, Eltett Gyula, kardalok és segédszínészek. Miklósy Gyula, titkár; Várady Aladár, karnagy.

Műsor:

Színművek: Folt mely tisztit. A becsület. Aubriné asszony elvei. Arthur kalandjai. Figaro házassága. Kikapós patikárius. Lemondás. Létbe vize. Negyedik László. Trilby. Nőszabó stb.

Operettek: Kék asszony. Varázsgyűrű. Talmi herceg. Bányamester. Kornevillei harangok. Eleven ördög. Kertészleány. Királyfogás. Lili. Pepita. Szegény Jonathán. Tél és tavasz. Petand király udvara síb.

Énekes színművek: Diplomás kis asszonyok. Ezer év. Kis madaram. Kukta kis asszony. Agsűzek (Trilby). Pünkösdi királyné. Ördög mátkája.

Uj Dankó-nóták. Valentin Ottó pécsi zeneműkiadó, aki nagy mértékben hozzájárult a magyar nótafaj, Dankó Pista magyar zeneművészek népszerűsítéséhez, most folytatta a régebben megszerzett, zamatos Dankó-nóták kiadását és egyszerre négy újabb füzetet bocsátott ki Dankó-nótákból, melyek a következők: hol mélabus, hol vig nótákat tartalmaznak: „Nagy pén- teken esett rajtam a bánat . . .” (Tóth Ed. szövege.) „Azt papolta miapába . . .” (Sulyok Károly szövege.) „Ugy elmegyek, hirt se hallasz felőlem . . .” (Pósa Lajos szövege.) „Ha a réten, a ligetben . . .” (Pósa Lajos szövege.) „Tudom én azt, jól tudom én Aron . . .” (Pósa Lajos.) „Nem gondolok a világon senkire . . .” (Tóth Kálmán szövege.) „Jaj de szomorúan szól a hegedű . . .” (Pósa Lajos.) „Ez a kis lány a menyország anyja . . .” (Koroda Pál szövege.) Valamennyi megzenésített dal gyöngye a magyar nép dalköltészetének és alapos a kilátás, hogy mindmennyi gyors népszerűsége fog szert tenni, amint vannak Valentin kiadásában Dankó nóták, melyek az egész országban, de külföldön is sok száz példányban fogytak el. A most megjelent négy füzetnek is hasonló elterjedést jósolhatunk. Egy füzet ára 60 kr. és Valentin Ottónál Pécsen rendelhető meg legelőszérűbben.

A versek közül közöljük a következőket:

Ugy elmegyek hirt se hallasz felőlem . . .

Szövegét írta Pósa Lajos. Zenéjét szerző Dankó Pista.

Ugy elmegyek hirt se hallasz felőlem,

Párja vesztett gerlice lesz belőlem,

El szállok a zöld erdőbe zokogva,

Fészket rakok egy leveles

Sűrű sötét bokorba.

A zöld erdő tele sírom, siratom,

Fünek, fának elmondom a bánatom,

A madarak bus dalom el tanulják.

Éjjel nappal velem együtt

Szomorúan danolják.

Táviratok.

Gladstone állapota.

Budapest, március 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Londonból távirják, hogy Gladstone a viszonyokhoz képest ma is egész jól érezte magát. A katasztrófa néhány napig teljesen ki van zárva.

Az elnök útja.

Budapest, március 31. (A „Torontál” eredeti távirata.) Faure Félix köztársasági elnök ma elutazott Párisból. Az elnök megáll néhány napra Nizzában, hogy Viktória angol királynőt meglátogassa.

A tőzsdéről.

Budapest, márc. 31. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kínálat lanyha, vételkedv mérsékeit, forgalom 10.000 mm., az árak 5 krral drágábbak. Kötetett:

Rozs tavaszra . . . . . 9:06— 9:08

Buza márcz.-április . . . . . 12:54—12:56

Tengeri május-junius . . . . . 5:23— 5:25

Zab . . . . . 6:61— 6:63

Szerkesztői üzenetek.

Staresova. (M. T.) Ön megnyerte a fogadást A „malheur” (ellentéte a bonheurnek = szerencse), csakugyan inkább „pech”-et jelent mint szerencsétlenséget. Például akinek játékban nincs szerencséje, arról azt mondja a francia: il joue vagy il est en malheur. A szerencsétlenséget a malheurön kívül még a következő szavakkal fejezik ki: infortune (a csapások szakszatlan sora), adversité (országos csapás), calamité (sorscsapás), revers (nagy baj), desastre (tűz, víz stb. okozta baj), sinistre, contretemps (játékban) és igen sokat használják a guignon-t is.

M. L. Az a kinevezési hír, melyet rektifikálni méltóztatik, a hivatalos lap (Budapesti Közlöny) nyomán iródott meg. Majd ha ott helyreigazítják, mi is szívesen követjük.

Zs. Ön téved Kellemtelenségei minden embernek vannak, de az nem ok arra, hogy az ember a világtól teljesen visszavonuljon és legjobb barátait elhanyagolja, a többiekre meg haragudják. Ha ezt szem előtt tartja, nem fog többet — ilyen szomorú verseket írni.

M. T. Zola Rómája 3 kötetből áll.

Szabadka. Kár 7—8 at egyszerre küldeni. Legfeljebb 3—4-et, de azt némi gondal kidolgozni és főleg érdekessé tenni. Üdv.

X. y. z. A vers azért nem közölhető, mert nem igaz, hogy az örömhöz hosszú idő kell. Néha igen kevés is elég.

Spanyol történet. Alkalmadtán sorát ejtjük. Az élv az életből van véve. A hölgy nemcsak akkor mutatja ki közönyösségét, ha az egyik udvarlóval nem törődik, hanem még jobban akkor, ha ennek jelenlétében a másikkal igen barátságos. Okos asszonyok ezzel a rendszerrel szokták az udvarlókat kijózanítani. Olyankor persze a férjükkel enyelegnek.

Homo. A békeegyesületbe 1 frtot fizet évente.

F. J. Nem közölhető.

Egy fucsba ment vacsora. Sajnáljuk az időt, a mibe az elolvasása került.

VASUT ÜGYEK.

Torontái helyi érdekű vasutak.

3885/98.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. közönség tudomására hozni, hogy a vonalaink állomásain ki nem váltott és számfelettes áruk, valamint a visszahagyott tárgyak Nagy-Becskerek—Bégapart állomásunk raktári helyiségében f. é. április hó 4-én délelőtt 9 órakor a vasuti üzletszabályzat 70. illetve 38. §§ ai értelmében nyilvánosan elárvereztetnek, mely árveréshez a venni szándékozó t. közönséget ezennel meghívjuk.

Nagybecskerek, 1898. évi március hó 23-án.

Az üzletigazgatóság.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

RICHTER-féle HORGONY-PAIN-EXPELLER

Linimentum Capsici compos.

Ezen hirnevű háziszser ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésésként alkalmaztatik közönségnél, csúznál, tagzaggatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű háziszser, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbottékú utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és TSA., osász. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT (Thüringia).

